

Sprawozdanie

komisji prawnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 21. kwietnia 1893 l. 16.028 w przedmiocie projektu ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. Marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 2. maja b. r. przekazał nam Wysoki Sejm do załatwienia sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 21. Kwietnia b. r. l. 16.028 z ponownym a właściwie już po raz trzeci wniesionym projektem ustawy na wstępie wyrażonej.

Projekt ten nie różni się wcale niczem od projektu jaki Komisya prawnicza w Marcu 1892. r. Wysokiemu Sejmowi przedłożyła, który jednak uchwałą z dnia 18. Marca 1892. r. zwrócony został Komisji z poleceniem wzięcia pod rozwagę, jaki wpływ projektowana ustawa wyrzucić może na prawo wyborcze do Rad powiatowych, Sejmu i Rady państwa i z ewentualnem wezwaniem poczynienia w projekcie tym odpowiednich zmian.

Chodziło bowiem większości sejmowej wówczas o to, że przyjęty w projekcie ustawy census podatkowy w kwocie 100 zł., jakiego c. k. Rząd się domagał (i domaga) jest za wysoki, że przeszkadzać będzie w przyszłości tworzeniu się mniejszych ciał tabularnych opłacających w podatkach realnych rocznie poniżej 100 zł., a powyżej 25 zł., a nadających właścicielom takim prawo głosu wirylnego w kuryi mniejszych posiadłości.

Komisya prawnicza jak wiadomo, przedłożyła w ówczas na tejżesamej kadencji sejmowej ponownie swój projekt, opuszczając zupełnie ów wymóg opłacania pewnej wysokości podatków realnych i pozostawiła Wydziałowi krajowemu wraz z c. k. Rządem ocenienie, czyli i kiedy z wydzielonego z dóbr tabularnych kompleksu, nowe ciało tabularne utworzonym być może.

W opuszczeniu owego census podatkowego, widziała Komisya możliwość tworzenia nowych ciał tabularnych o niższym podatku realnym jak 100 zł. w. a. rocznie, co też przy innych danych warunkach istotnie dotąd się praktykuje.

Lecz i ten projekt komisji nie uzyskał większości głosów Wysokiego Sejmu, a sprawa cała pozostała w zawieszeniu.

Komisya prawnicza mając przed sobą dawny swój projekt, bacząc przedewszystkiem na interes kraju który wymaga, aby ustawa krajowa z dnia 24. Marca 1874. r. Nr. 29 Dz. u. kr. zgoda nie postanawiająca w kierunku ewigowania nowych ciał hipotecznych tak w księgach gruntowych jak i tabularnych, tudzież w kierunku wyłączania i przyłączania części składowych jednego do drugiego ciała hipotecznego w obec coraz bardziej wznagającego się ruchu w transakcyach gruntowych i parcelacyi na szeroki rozmiar, przed przeprowa-

dzeniem w życie w kraju naszym ustawy komasacyjnej, stanowczo uzupełnioną i uregulowaną została — licząc się z jednej strony z większością Wysokiego Sejmu, której zależy na możliwości tworzenia mniejszych ciał tabularnych o niższym podatku jak 100 zł. rocznie, z drugiej zaś strony nie mogąc iść wbrew wyrażonej decyzji c. k. Rządu, który ponownie i stanowczo na wypadek przyjęcia w ustawie census podatkowego, takowy jako minimum na 100 zł. oznacza, — postanowiła iść niejako drogą pośrednią, to jest uczynić utworzenie nowego ciała tabularnego wprost zawisłem od przedłożenia zezwolenia Wydziału krajowego i i c. k. Namiestnictwa.

W tym kierunku więc Komisya postanowiła iść przeciw wnioskowi Wydziału krajowego, który w przedłożonym ponownie projekcie census podatkowym w wysokości 100 zł. przyjmuje.

Jakkolwiek zaprzeczyć się nie da, że leżałoby w interesie stron, a właściwie nowonabywcy widzieć naprzód, czyli uzyskać konsens na utworzenie nowego ciała tabularnego z zakupionego kompleksu i że przeto przyjęcie w ustawie podstawy podatkowej byłoby wskazaniem, jakkolwiek też prawdą jest, że każda ustawa winna być jasną i nie rodzić wątpliwości w interpretacji i wykonaniu — to jednakowoż jak skoro utworzenie nowego ciała tabularnego czynimy zawisłem od zezwolenia c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, to już temsamem jasność i pewność jest mocno zachwianą, a to bez względu na to czyli podstawą podatkową (census) w ustawie zamieścimy lub nie. Nie jest bowiem wcale wykluczonem, że bądź Wydział krajowy, bądź c. k. Namiestnictwo z pewnych w danych wypadkach na jaw wyjść mogących przyczyn, mimo wykazanej wysokości opłacanych podatków nawet wyżej 100 zł., zezwolenia na utworzenie nowego ciała tabularnego odmówi, w którym to wypadku nabywca znalazłby się istotnie w krytycznem położeniu.

Nie zamieszczając zaś wprojektowanej ustawie wedle żadnego census podatkowego, pozostawia się samemu nabywcy ocenienie czyli nabyty kompleks kwalifikuje się tak pod względem obszaru, położenia, jakoteż wysokości opłacanych podatków realnych do utworzenia ciała tabularnego i pozostawia się mu możliwość starania się o to nawet w wypadkach, gdzie podatek jest niższym jak 100 złr., a są w kraju naszym bardzo liczne wypadki, w szczególności w okolicach górskich o niskim dochodzie gruntowym, że obszary 200 i 300 morgowe w podatkach realnych znacznie mniej jak 100 złr. w. a. rocznie opłacają, w których to wypadkach władze krajowe na utworzenie nowego ciała tabularnego — tak jak dotąd — zapewne i w przyszłości się zgodzą. Taki nabywca uzyskawszy zezwolenie na utworzenie nowego ciała tabularnego nabyłby tym sposobem głos wirylny w kurii mniejszej posiadłości, o co też większości sejmowej właśnie chodziło.

W każdym razie bardzo cenną ochronę nabytego prawa własności ma nabywca w postanowieniu ustępu 3-go §. 1. projektowanej ustawy, mogąc po uzyskaniu wpisu w księdze gruntowej na zasadzie uzyskanego zezwolenia, przenieść ciało hipoteczne do ksiąg tabularnych w zakresie jednego roku od daty kontraktu licząc.

Wszelkie inne postanowienia projektowanej ustawy przyjęła komisya jako swoje, — zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, — a postanowienia te, dawniej już kilkakrotnie omówione, nie wymagają dalszego uzasadnienia.

Alegat.

Komisya wnosi przeto załączony % projekt ustawy pod uchwałę Wysokiego Sejmu.

Lwów dnia 9. maja 1893.

Przewodniczący:

Zoll.

Sprawozdawca:

Klemensiewicz.

Ustawa

z dnia . . . . . uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874. Nr. 29. dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Dla części składowych, wydzielonych z posiadłości tabularnej, może być osobny wykaz hipoteczny utworzony w księgach tabularnych, jeżeli strona w odnośnem podaniu tabularnem przedłoży dowód, że c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zgadzają się na utworzenie takiego wykazu.

W braku powyższych warunków utworzonym będzie dla takich wydzielonych części składowych nowe ciało hipoteczne w księgach gruntowych dla posiadłości nietabularnych.

Gdyby jednak właściciel takiego nowego ciała w przeciągu jednego roku od daty zawarcia odnośnego kontraktu przedłożył zezwolenie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego na utworzenie z tychże samych części składowych nowego wykazu tabularnego, natenczas powyższe ciało hipoteczne może być na żądanie właściciela przeniesione do ksiąg hipotecznych tabularnych.

§. 2.

O ile zachodzą warunki przewidziane w §. 5. ust. kraj. z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr., mogą być posiadłości tabularne, lub wydzielone części składowe tychże, na żądanie właściciela wcielane albo do innego wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, objętej tąż samą księgą gruntową, albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej, a to z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869 Nr. 18 dz. p. p.

Pod tymi samymi warunkami mogą posiadłości nietabularne lub wydzielone z nich części składowe wcielone być do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, jeżeli będzie wykazanem, iż równocześnie z tem

wcieleniem lub też wcześniej wydzieloną została z tejsze posiadłości tabularnej taka część, z którejby roczna należność w podatkach rządowych realnych nie wynosiła o wiele niższej kwoty od tej, jaka przypada z posiadłości nietabularnej, wcielić się mającej.

Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy zasięgnąć ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

§. 3.

Posiadłości tabularne, które w myśl ustawy krajowej z dnia 21. marca 1888. Nr. 41. Dz. u. kr. wcielone zostaną do związku gminnego, mają być przez właściwe sądy z urzędu wydzielone z ksiąg hipotecznych, przeznaczonych dla posiadłości tabularnych, a przeniesione do ksiąg hipotecznych, obejmujących wykazy posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej.

W tym celu zawiadamiać będzie c. k. Namiestnictwo sądy kolegialne o każdym takim prawomocnem wcieleniu posiadłości tabularnej do związku gminnego.

§. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Komisya
odpisa

Wy
wskazan
Za

Pr
prestacy
1609 zł.